

Þriðjudaginn 8. október 1974.

Nr. 150/1974: **T. Hannesson & Co. h/f**

gegn

Tryggva Hannessyni.

Dómenður:

**hæstaréttardómararnir Magnús P. Torfason, Ármann Snævarr,
Björn Sveinbjörnsson, Einar Arnalds og Legi Einarsson.**

Kærumál. Frávísun.

Dómur Hæstaréttar.

Sóknaraðili hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með kæru 16. júlí 1974. Hann krefst þess, að hinn kærði dómur verði felldur úr gildi og varnaraðili dæmdur til að greiða kærumálskostnað fyrir Hæstarétti.

Varnaraðili krefst staðfestingar héraðsdóms og kærumálskostnaðar fyrir Hæstarétti.

Sóknaraðili gerði ekki grein fyrir því í héraðsdómsstefnu eða í greinargerð fyrir héraðsdómi, frá hvaða aðiljum væru runnar þær umboðslaunatekjur frá árunum 1968—1970, sem hann krefur varnaraðilja skila á í máli þessu. Samkvæmt gögnum, sem nú eru fram kominn, þykir þó mega leggja til grundvallar, að stefnukröfurnar varði í öllum meginatriðum umboðslaun, sem greind eru í kyrrsetningarbeiðni sóknaraðilja 20. júní 1972, er tekin var fyrir í fógetadómi Reykjavíkur næsta dag, og vexti af því fé. Samkvæmt 17. tl. samnings málsaðilja 3. ágúst 1972 skuldbundu þeir sig til að fresta öllum málaferlum síni í milli og fella þau niður, er samningurinn hefði verið efndur. Þar sem sóknaraðili er af þessu bundinn, ber að staðfesta hinn kærða frávísunardóm.

Rétt er, að sóknaraðili greiði varnaraðilja kr. 7.000.00 í kærumálskostnað fyrir Hæstarétti.

D ó m s o r ð :

Hinn kærði dómur á að vera óraskaður.

Sóknaraðili, T. Hannesson & Co. h/f, greiði varnar-

aðilja, Tryggva Hannessyni, kr. 7.000.00 í kærumálskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 5. júlí 1974.

Mál þetta, sem dómtekið var þann 20. júní s.l., hefur T. Hannesson og Co. h/f, Ármúla 7 hér í borg, höfðað fyrir bæjarþinginu með stefnu, framlagðri í dóm 27. febrúar 1973, á hendur Tryggva Hannessyni heildsala, Hraunbæ 92 hér í borg.

Dómkröfur stefnanda, eins og þær koma fram í stefnu og bókun frá 14. mars s.l., eru, að stefnda verði gert að greiða honum skuld að fjárhæð H. fl. 17.966.18, vestur-pýsk mörk 3.522.63, ensk £ 369.56 með 12% ársvöxtum frá 31. desember 1970 til greiðsludags auk málskostnaðar að skaðlausu, þar á meðal löghaldskostnað. Þá krefst hann staðfestingar á löghaldi gerðu 16. febrúar s.l.

Af hálfu stefnda hefur verið sótt þing og þær dómkröfur gerðar, að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og tildæmdur málskostnaður að skaðlausu eftir texta L. M. F. Í. Þá krefst hann þess, að niður verði fellt löghald gert 16. febrúar 1973.

Stefnandi kveður málavexti vera þá, að stefndi hafi verið einn af stofnendum og framkvæmdastjórum stefnanda frá upphafi, uns honum hafi verið vikið frá störfum árið 1972. Þann 3. ágúst 1972 hafi verið gert samkomulag um ágreiningsmál aðilja. Samkomulag þetta hefur verið lagt fram. Stefnandi vitnar til þess, að að í lok samkomulagsins segi, að aðiljar lofi að fresta öllum málaferlum sín á milli og fella þau niður, jafnskjótt og samkomulagið hafi verið efnt, og málskostnaður felldur niður. Þá segi aðendingu í samkomulaginu: „Á þá hvorugur neinar frekari kröfur á hendur hinum.“

Stefnandi heldur því fram, að þegar þetta samkomulag var gert, hafi verið vitað, að stefndi hafi dregið sér umboðslaun af erlendum viðskiptum stefnanda á árinu 1971. Hitt hafi núverandi fyrirsvarsmönnum stefnanda verið ókunnugt um, að stefndi hafi líka dregið sér umboðslaun af erlendum viðskiptum stefnanda á árunum 1968, 1969 og 1970. Þessu til sönnunar vitnar hann til dskj. nr. 5 í málinu, sem er bréf stefnda til Seðlabanka Íslands og dagsett er þann 30. október 1972. Stefnandi heldur því fram, að eftir að þetta komst upp, hafi atvik breyst svo, að forsendur séu brostnar fyrir syndakvittun hans til stefnda. Hann sé ekki lengur bundinn við yfirlýsingu þá, sem áður var á minnst og tilgreind er innan til-

vitnunarmerkja, þ. e. að hvorugur aðilja eigi frekari kröfur á hendur hinum.

Stefnandi byggir kröfu sína, eins og hún er nú orðin, á skýrslunum á dskj. nr. 6—8, en það eru skýrslur stefnda til Seðlabanka Íslands um gjaldeyristekjur fyrirtækisins T. Hannessonar & Co. h/f. Skýrslur þessar eru dagsettar 27. október 1972. Koma þar fram m. a. umboðslaun stefnanda fyrir árin 1968—1970. Við munnlegan flutning kvað stefnandi þó ekki algert samræmi á milli kröfugerðar sinnar og þessara skjala, þar sem í útreikningi hans væri tekið tillit til 4. tl. í samkomulagi aðilja frá 3. ágúst 1972, sem síðar verður reifað.

Þann 16. febrúar 1973 fékk stefnandi lagt löghald á 11.7% hússins nr. 92 við Hraunbæ, eign eiginkonu stefnda, til tryggingar kröfu máls þessa auk vaxta og kostnaðar. Þá er málið var fyrir fógætaréttinum, var þar lagt fram samkomulag það, sem stefnandi vitnar til og dags. er 3. ágúst 1972. Samkomulag þetta er undirritað af Tryggva Hannessyni og konu hans, Ólafíu Haraldsdóttur, annars vegar og Torfa Bryngeirssyni og Guðjóni Hannessyni hins vegar. Segir í upphafi samkomulagsins, að undirritaðir hluthafar í félaginu T. Hannessyni og Co. h/f, Reykjavík, þau Tryggvi Hannesson, Hraunbæ 94, Reykjavík, og Ólafía Haraldsdóttir, sama stað, annars vegar og Torfi Bryngeirsson, Laugarnesvegi 94, Reykjavík, og Guðjón G. Hannesson, Skriðustekk 3, Reykjavík, persónulega og f. h. hlutafélagsins hins vegar séu ásátt um eftirfarandi úrlausn ágreiningsmála sinna í sambandi við hlutafélagið:

- „1. Tryggvi og Ólafía afsala til hlutafélagsins, því til frjálsrar ráðstöfunar eftir ákvörðun stjórnar þess, hlutabréfum sínum í félaginu nr. 1—13 og 47—56, samtals að fjárhæð kr. 115.000.00, gegn greiðslu á nafnverði, sbr. 15. lið.
2. Tryggvi afsalar til Guðjóns hlutabréfum í félaginu nr. 14—26, er skráð hafa verið á nafn Tryggva, samtals að fjárhæð kr. 65.000.00, án greiðslu.
3. Tryggvi og Ólafía afsala til hlutafélagsins, til ógildingar eða annarrar ráðstöfunar eftir ákvörðun félagsins, hlutabréfum í félaginu nr. 103—150, samtals að fjárhæð kr. 240.000.00, gegn endurgreiðslu á nafnverði bréfanna. Af nafnverðinu samsvara kr. 150.000.00 víxli frá árinu 1966, sem félaginu var afhentur kvittaður og greiðist samkv. 15. lið. Afgangurinn, kr. 90.000.00, sem greiddur var með millifærslu, millifæriskv. til baka samkvæmt 16. lið.

4. Erlend umboðslaun af viðskiptum hlutafélagsins á árinu 1971, að fjárhæð £ 1513.30, Hfl. 594.53 og DM 1.553.59 (samtals kr. 388.419.00, reiknað á gengi 30. júní 1972), teljast eign þess, og skilar Tryggvi fullu andvirði þeirra til félagsins. Af andvirðinu greiðir hann £ 250.00 nú þegar í erlendum gjald-eyri, en um afganginn fer samkvæmt 15. lið. Umboðslaun af innflutningi félagsins á tímabilinu jan.—maí 1972 renna til þess með venjulegum hætti.
5. Tryggvi afhendir félaginu tvo víxla hvorn að fjárhæð kr. 150.000.00, sem eru eftirstöðvar af láni hans til þess frá árinu 1966. Fellur hann frá greiðslu á öðrum þeirra, en um greiðslu á hinum fer samkv. 15. lið. Ábyrgist Tryggvi, að allir þessir víxlar séu þar með að fullu kvittaðir.
6. Skuldabréf vegna kaupa á varahlutalager á árinu 1966 teljast félaginu óviðkomandi, og ábyrgist Tryggvi einn greiðslu allra skulda samkvæmt þeim, hlutafélaginu og Guðjóni að skaðlausu. Hið sama gildir um dómskuld í sambandi við lagerkaupin, sem Tryggvi hefur leyst til sín. Reynist svo við athugun á bókhaldi, að félagið hafi greitt eitthvað af þessum skuldum á árinu 1971, skal færa greiðslurnar til skuldar á viðskiptareikningi Tryggva og gera þær upp samkv. 16. lið.
7. Hlutafélagið greiðir Tryggva víxil samþykktar af Klæðningu hf., er Tryggvi hefur leyst til sín, að fjárhæð kr. 113.184.00 (114.596.00). Frá greiðslunni dregst víxill á Klæðningu hf. að fjárhæð kr. 56.000.00 (56.820.00), er hlutafélagið hefur leyst til sín. Báðir greiðast víxlarnir án annars kostnaðar en útlagðs innlausnarkostnaðar, og verður mismunurinn gerður upp samkv. 15. lið.
8. Tekjur af sölu veggfóðurs frá Anneplas AG vorið 1972, kr. 73.303.00, skiptast að jöfnu milli Tryggva og hlutafélagsins, og greiðir Tryggvi félaginu helming þess samkv. 15. lið.
9. Hlutafélagið lækkar kröfur sínar á hendur Tryggva vegna ýmissa greiðslna á árunum 1971 og 1972, samtals að fjárhæð kr. 257.974.00, um kr. 72.382.00. Mismunurinn, kr. 185.592.00, greiðir Tryggvi félaginu samkv. 15. lið. Reynist svo við athugun á bókhaldi, að einhverjar af mismunafærslunum hafi verið færðar á viðskiptareikning Tryggva, leiðréttist greiðslan samkvæmt því með millifærslu samkv. 16. lið.
10. Hlutafélagið greiðir Tryggva kr. 60.000.00 á mánuði í laun fyrir tímabilið janúar — júní 1972, með færslu á viðskipta-

reikning hans, sbr. 16. lið. Telst þar innifalið allt ógreitt orlof hans hjá félaginu, og á hann ekki frekari launakröfur á hendur því.

11. Hlutfélagið skilar Tryggva handveðum (þ. e. veðskuldabréfum) þeim, sem standa til tryggingar yfirdráttarheimild á hlaupareikningi þess í Búnaðarbanka Íslands svo og víxilreikningi. Skulu skilin fara fram, þegar endanlegt uppgjör liggur fyrir. Félaginu skal þó heimilt að ganga að handveðum sem nemur endanlegum mismun á viðskiptareikningi Tryggva, ef mismunurinn verður Tryggva í óhag, þegar uppgjör liggur fyrir, til tryggingar skilvísri greiðslu úr hans hendi.
12. Viðskiptareikningur Tryggva hjá hlutfélaginu skal falinn löggiltum endurskoðanda til uppgjörs nú þegar og því lokið svo fljótt sem frekast er unnt. Þann mismun, sem fram kemur á reikningnum, skuldbindur viðkomandi aðili, Tryggvi eða félagið, sig til að greiða að fullu innan þriggja mánaða frá því að uppgjörinu lýkur.
13. Þeir Guðjón og Torfi ábyrgjast Tryggva persónulega efndir af hálfu hlutfélagsins á samkomulagi þessu.
14. Hluthafarnir Guðni og Grétar Hannessynir, sem eru samþykkir samkomulagi þessu og árita það því til staðfestingar, skuldbinda sig til að afhenda félaginu hlutabréf sín í því, kr. 10.000.00, gegn greiðslu á nafnverði.
15. Eftirtaldar greiðslur samkvæmt samkomulagi þessu fara fram í peningum frá Tryggva til hlutfélagsins:

— Skv. 4. lið	kr. 388.419.00
— Skv. 9. lið	— 36.651.00
— Skv. 10. lið	— 185.592.00

Kr. 610.662.00

frá dregst:

— hlutabréf skv. 1. lið	kr. 115.000.00	
— víxill skv. 3. lið	— 150.000.00	
— víxill skv. 5. lið	— 150.000.00	
— Mismunur á vxl. skv. 7. lið	— 57.776.00	472.776.00

Kr. 137.886.00

Greitt m/gjaldeyri skv. 4. lið — 54.312.00

Mismunur kr. 83.574.00

Mismuninn greiðir Tryggvi með víxli til 3ja mánaða, er hann samþykkir í því skyni.

16. Við uppgjör á viðskiptareikningi Tryggva hjá hlutafélaginu skulu færðar inn þær greiðslur og leiðréttingar, sem um ræðir í 3., 6., 10. og 11. lið samkomulags þessa, eftir því sem við á. Verði ágreiningur um einhverjar aðrar færslur, skal mat hins löggilta endurskoðanda ráða, og skuldbinda aðilar sig til að hlíta því.
17. Aðilar samþykkja að fresta öllum málaferlum sín í milli og fella þau niður, strax og samkomulag þetta hefur verið uppfyllt, og greiðir hvor aðili sinn kostnað af þeim. Á þá hvorugur neinar frekari kröfur á hendur hinum.“

Báðir aðiljar hafa lýst því yfir, að þeir telji samkomulag þetta í gildi. Það er tilkomið vegna löghaldsbeiðni Hjartar Torfasonar hæstaréttarlögmanns f. h. stefnanda í eignum stefnda þann 20. júní 1972. Þessi beiðni hefur verið lögð fram í löghaldsmálinu. Segir í beiðni Hjartar Torfasonar hæstaréttarlögmanns, að skuld sú, sem þar um ræðir, sé tilkomin vegna innflutningsviðskipta, er félagið átti við nokkur erlend fyrirtæki á árunum 1968—1972. Hafi félagið verið umboðsaðili hér á landi fyrir þessi fyrirtæki eða gert innkaup hjá þeim og fengið sem slíkt umboðslaun frá fyrirtækjunum af sölu þess varnings, sem hingað var keyptur á þess vegum. Umboðslaunin hafi yfirleitt verið færð félaginu til tekna, jafnóðum og viðskiptin gerðust, í gjaldeyri heimalands þeirra og síðan greidd félaginu eftir tilvísun framkvæmdastjórans, aðallega á bankareikninga í viðkomandi löndum. Í ljós hafi komið, að framkvæmdastjórinn hafi ekki skilað til félagsins öllum þeim umboðslaunum, sem þannig hafi fengist.

Þá var í löghaldsmálinu lagt fram uppkast að samkomulagi milli aðilja málsins. Það uppkast er dags. í júlí 1972, og segir þar í 7. lið: „Umdeild erlend umboðslaun frá árunum 1968—1970 teljast eign Tryggva, gerir hlutafélagið enga kröfu eða kvörtun varðandi þau, enda ábyrgist Tryggvi þau sjálfur.“ Í endanlega samkomulaginu frá 3. ágúst 1972 hefur þessum lið verið sleppt.

Í greinargerð heldur stefndi því eindregið fram, að hér sé um sömu kröfu að ræða og stefnandi hafði áður krafist löghalds fyrir og vitnar í því sambandi til skjala þeirra, sem lögð voru fram við löghaldið og hér hefur verið vitnað til að framan, sbr. dskj. 7—11 í dómssgerðum löghalds, dómsskj. 2. Benti hann á, að fallið hafi verið frá löghaldsbeiðninni, sem beiðin var um á dskj. nr. 7 í fógeta-réttarmálinu, sbr. samkomulagið frá 3. ágúst 1972.

Þá hélt hann því fram, að fyrirsvarsmönnum stefnanda hefði verið kunnugt um kröfur máls þessa, þá er samkomulagið var gert, og vitnaði í því sambandi til 7. liðar uppkastsins frá júlí 1972, sbr. dskj. nr. 11 í fógetaréttarmálinu, sem áður hefur verið rakið. Þá bendir stefndi á 17. gr. samnings aðilja frá 3. ágúst 1972 og heldur því fram, að samningurinn nái til krafna þessa máls. Þessu hefur stefnandi mótmælt.

Þann 21. janúar 1974 kom Torfi Bryngeirsson, framkvæmdastjóri stefnanda, fyrir dóm. Skýrði hann svo frá, að hann teldi upphæðir þær, sem sóttar eru í málinu, ekki felast í upphæðum samkvæmt 4. tl. samkomulagsins frá 3. ágúst 1972. Taldi hann upphaflega stefnufjárhæð vera áætlunarupphæð. Þeir hafi skrifað út til viðskiptaaðilja sinna til þess að fá þessar upphæðir og fengið svar frá sumum, en ekki öllum. Hann minntist þess ekki, að við gerð samkomulagsins frá 3. ágúst 1972 hefði verið rætt sérstaklega um umboðslaun árána 1968 til 1970. Umboðslaun þessi hafi, að því er hann best viti, ekki komið fram í reikningum T. Hannessonar og Co. h/f. Þá skýrði hann svo frá, að Hjörtur Torfason hæstaréttarlögmaður hefði unnið að samningsgerðinni í ágúst 1972 fyrir þeirra hönd. Hann taldi umboðslaun árána 1968—1970 ekki hafa verið blandað í samkomulagið frá 3. ágúst 1972, þar sem álitíð hafi verið um mjög óverulegar upphæðir að ræða. Það hefði ekki verið fyrr en Seðlabankinn fór að krefja fyrirtækið um skýrslur þessa vegna, að þeir höfðu uppi kröfuna. Samkvæmt ábendingu þeirra hafi bankinn snúið sér til Tryggva Hannessonar og hann hafi þá gefið bankanum þær skýrslur, sem lagðar eru fram í málinu.

Stefndi, Tryggvi Þórir Hannesson, hefur skýrt svo frá, að samkomulagið frá 3. ágúst 1972 hafi í heild verið byggt upp þannig, að tekið hafi verið tillit til umboðslauna fyrir árin 1968—1970. Þegar samkomulagið var gert, hafi stefnandi verið búinn að afla sér skýrslna um það, hver þessi umboðslaun væru. Hann kvaðst hafa tekið þátt í umræðum fyrir gerð samkomulagsins um þessi umboðslaun á skrifstofu Hjartar Torfasonar. Þar hafi verið staddir auk hans lögmennirnir Agnar Gústafsson, Hjörtur Torfason og Brynjólfur Kjartansson. Við gerð samkomulagsins hafi verið tekið tillit til allra umboðslauna fram að þeim tíma, er samkomulagið var gert. Hann sagði skýrslur til Seðlabanka Íslands hafa verið byggðar á bréfum frá viðskiptaaðiljum erlendis. Hann kvaðst hafa haft þessi bréf og kvaðst álíta, að fyrirtækið T. Hannesson og Co.

h/f hafi líka haft þessi bréf. Hann kvaðst aðallega hafa sjálfur ráðstafað umboðslauninum.

Lagt hefur verið fram bréf gjaldeyriseftirlits Seðlabanka Íslands, dags. 8. júní 1972, og er það ítrekun á bréfi til fyrirtækisins frá 27. mars 1972. Þar er óskað eftir skýrslum um erlend umboðslaun fyrirtækisins og aðrar gjaldeyristekjur á árinu 1971 og ráðstöfun þeirra. Þá hefur verið lögð fram skilagrein Torfa Bryngeirssonar f. h. stefnanda fyrir umboðslaunum og öðrum tekjum í erlendum gjaldeyri á árinu 1971. Skilagrein þessi er stíluð til Sigurðar Jóhannessonar hjá gjaldeyriseftirliti Seðlabanka Íslands. Hún er dags. 28. september 1972. Þá hefur verið lagt fram bréf Torfa Bryngeirssonar f. h. T. Hannessonar og Co. h/f til Sigurðar Jóhannessonar, Seðlabanka Íslands, gjaldeyriseftirliti, dags. 2. október 1972. Segir þar í fyrirsögn, að bréfið varði misferli með tekjur í erlendum gjaldeyri á árunum 1968—1970 (þ. e. misferli stefnda). Bréfi þessu fylgja skýrslur yfir þessar gjaldeyristekjur. Þá hefur verið lagt fram bréf, dags. 19. október 1972, frá gjaldeyriseftirlitinu til Tryggva Hannessonar, þar sem segir, að gjaldeyriseftirlitið hafi fengið upplýsingar um, að á árunum 1968—1970 hafi fyrirtækið T. Hannesson og Co. h/f, sem hann hafi þá veitt forstöðu, haft töluvert meiri gjaldeyristekjur en þær, sem hann hafi gefið upp í skýrslu til þeirra.

Skjöl þau, sem nú hafa verið rakin, voru í þinghaldi þann 10. júní 1974 borin undir Torfa Bryngeirsson og hann að því spurður, hvort það hafi ekki verið að gefnu tilefni frá þeim, að Seðlabankinn heimtaði frekari skýrslur af Tryggva Hannessyni varðandi gjaldeyristekjur stefnanda á árunum 1968—70. Hann sagði, að þeir hefðu gefið skýrslu til Seðlabankans, þar sem Seðlabankinn hafi hótad að loka fyrir gjaldeyrisviðskipti þeirra. Hann sagði, að skýrslurnar væru ekki heimtaðar af Tryggva vegna beins tilefnis frá þeim. Hann sagði, að Seðlabankinn hefði ekki óskað eftir skýrslum frá þeim um umboðslaun árána 1968—1970.

Þá skýrði hann svo frá í þessu sama þinghaldi, að þeir viðurkenndu ekki til frádráttar kröfu sinni ferðakostnað o. fl., sem fram kemur í skýrslum til Seðlabankans. Hann sagði, að ýmis ferðakostnaður kæmi fram í bókhaldi félagsins, og gerði ráð fyrir, að fyrirtækið hefði þegar greitt ferðakostnað Tryggva frá þessum árum.

Sigurður Jóhannesson, forstöðumaður gjaldeyriseftirlits Seðlabanka Íslands, hefur komið fyrir dóminn. Voru honum kynnt hin

sömu skjöl og Torfa Bryngeirssyni og hann að því spurður, hvort það hafi ekki verið eingöngu af tilefni frá fyrirsvarsmönnum stefnanda, að Seðlabanki Íslands krafði stefnda um frekari upplýsingar um gjaldeyristekjur árána 1968, 1969 og 1970. Hann svaraði því játandi.

Hjörtur Torfason hæstaréttarlögmaður hefur tvisvar komið fyrir dóminn. Hann skýrði svo frá, að hann hefði átt hlut að samkomulaginu frá 3. ágúst 1972 sem lögmaður fyrir hönd stefnanda. Hann tók það fram, að á þeim tíma, er samkomulagið var gert, hafi hann ekki þekkt til skila fyrirtækisins gagnvart Seðlabanka Íslands. Honum voru kynnt drög að samkomulagi, sbr. dskj. nr. 11 í dskj. nr. 2. Skýrði hann svo frá, að þetta hafi verið tillaga hans, sem aðiljar hafi ekki samþykkt. Þegar þessi drög voru gerð, hafi löghaldsmálið á dskj. nr. 17 verið í gangi. Það mál hafi verið byggt á bréfum frá viðskiptaaðiljum stefnanda, sem fyrir lágu á þessum tíma. Þá hefur hann skýrt svo frá, að hann teldi aðalástæðu þess, að umboðslaun árána 1968—1970 voru ekki höfð með í endanlegu samkomulagi, hafa verið þá, að Torfi Bryngeirsson hafi ekki verið orðinn aðili að félaginu fyrr en í ársbyrjun 1971. Hann tók það fram, að hann áleti 7. tl. í uppkastinu ekki hafa verið felldan burtu vegna þess, að umbjóðendur hans hefðu viðurkennt, að umboðslaun þessi ættu að renna til Tryggva Hannessonar. Hann áleit sjónarmið Tryggva Hannessonar hafa verið það, að kæmu fram kröfur út af viðskiptum frá eldri tímum en 1971, gæti hann mætt þeim með kröfum á hendur fyrirtækinu vegna viðskipta frá eldri tíma. Hann vísaði sérstaklega í 6. lið í samkomulaginu þessu til skýringar. Í þinghaldi þann 10. júní s.l. skýrði Hjörtur svo frá, að hann áleti það ekki hafa verið að frumkvæði Tryggva Hannessonar, að 7. tl. uppkastsins var felldur niður. Hann taldi báða aðilja hafa viljað það. Hann kvaðst álíta það hafa komið fram hjá Agnari Gústafssyni hæstréttarlögmanni við samningsgerðina, að það hafi komist til skila, að fógetaréttarmálið á dskj. nr. 17 væri eitt þeirra mála, sem féllu undir 17. lið samkomulagsins frá 3. ágúst 1972 og frestaðist þannig.

Þá hefur komið fyrir dóminn Sigfús Helgi Scheving, en hann vann í þjónustu T. Hannessonar og Co. h/f þar til um mánaðamótin febrúar-mars 1973. Hann kvaðst í júní 1972 hafa ritað erlendum umbjóðendum T. Hannessonar og Co. h/f til þess að fá upp umboðslaunatekjur fyrirtækisins, þar sem þær hefðu ekki legið fyrir í bókhaldi félagsins. Honum var sýndur 4. tl. samningsins frá 3. ágúst 1972. Hann sagði, að tölur samkvæmt þeim lið væru að sumu

leyti byggðar á áætlun, þar sem eitt fyrirtækjanna hefði ekki svarað. Hann sagði, að fyrirtækin, sem svöruðu, hefðu öll gefið upp umboðslaun frá upphafi viðskipta og þá líka fyrir árin 1968—1970. Fyrirtækið, sem ekki svaraði, hafi verið T. Anderson & Son í Englandi. Þeir hafi neitað að gefa upp umboðslaunin. Þau hafi því verið áætluð samkvæmt viðskiptum, sem T. Hannesson og Co. h/f hafi haft við fyrirtækið. Þá kvaðst hann álíta, að menn hefðu ekki farið að rifja upp þessi eldri umboðslaun, ef allir hefðu staðið við sitt samkvæmt samkomulaginu.

Lögð hafa verið fram bréf frá endurskoðunarskrifstofu Þórarins Þ. Jónssonar og Gísla Torfasonar. Að því er virðist varða bréf þau eingöngu endurskoðun á bókhaldi stefnanda á árinu 1971. Kemur fram í bréfi frá Gísla Torfasyni, dags. 29. desember 1972, að umboðslaun frá erlendum aðiljum eru ekki bókuð nema að hluta.

Álit dómsins.

Aðiljar eru sammála um, að samningurinn frá 3. ágúst 1972 sé í gildi, enda þótt hann sé ekki uppfylltur. 17. tl. hans hljóðar svo: „Aðiljar samþykkja að fresta öllum málaferlum sín í milli og fella þau niður, strax og samkomulag þetta hefur verið uppfyllt, og greiðir hvor aðili sinn kostnað af þeim. Á þá hvorugur neinar frekari kröfur á hendur hinum.“

Hjörtur Torfason hæstaréttarlögmaður, sem sá um gerð samningsins fyrir stefnanda hönd, hefur borið fyrir réttinum, að það hafi komið fram hjá Agnari Gústafssyni hæstaréttarlögmanni, umboðsmanni stefnda, og komist til skila, að fógetaréttarmálið á dómsskj. nr. 17 væri eitt þeirra mála, sem undir þennan lið féllu. Framburður þessi verður ekki skilinn á annan veg en það hafi verið ætlun aðilja að fella þetta mál niður, enda bendir allt til þess. Samkvæmt löghaldsbeiðninni, sem lá til grundvallar fógetaréttarmálinu, og framburðum þeirra, sem fyrir dóm hafa komið, annarra en fyrirsvarsmanna stefnanda, lá það að mestu leyti fyrir, þegar samkomulagið frá 3. ágúst 1972 var gert, hver voru hin umdeildu umboðslaun. Fram er komið af samningsuppkasti, sem gert var í júlí 1972, og af framburðum þeirra, sem tóku þátt í samningagerðinni, að umdeild umboðslaun voru rædd. Þegar allt þetta er virt, verður við það að miða, að krafa stefnanda í máli þessu hafi átt að falla niður við efndir samningsins frá 3. ágúst 1972. Samningurinn er af báðum aðiljum talinn í gildi, en hefur ekki verið gerður upp. Meðan svo stendur, þykir dómur ekki verða lagður á kröfu stefnanda, og ber í samræmi við

1. mgr. 69. gr. laga nr. 85/1936 að vísa máli þessu frá dómi. Rétt þykir, að hvor aðilja beri sinn kostnað af málinu.

Hrafn Bragason borgardómari kvað upp dóm þennan ásamt með-dómendum Helga V. Jónssyni borgarendurskoðanda og Ægi Ólafssyni framkvæmdastjóra.

Dómsorð:

Máli þessu er vísað frá dómi ex officio. Hvor aðili skal bera sinn kostnað af málinu.

Fimmtudaginn 10. október 1974.

Nr. 5/1974: **Ákærvaldið**
(Þórður Björnsson ríkissaksóknari)
gegn
Jóhanni Severin Walderhaug
(Ólafur Þorgrímsson hrl.)
og
Baldri Ólafssyni
(Axel Kristjánsson hrl.).

Dómendur:

hæstaréttardómararnir Benedikt Sigurjónsson, Ármann Snævarr,
Björn Sveinbjörnsson, Einar Arnalds og Logi Einarsson.

Brot gegn 157. gr. og 249. gr. almennra hegningarlaga.

Dómur Hæstaréttar.

Sakarefni er rækilega lýst í hinum áfrýjaða dómi.

Eftir uppsögu héraðsdóms hefur framhaldsrannsókn verið háð. Meðal annarra kom þá eiginkona Péturs Karls Andrés-sonar, Alda Jensdóttir, fyrir dóm. Staðfesti hún undirritun